

**Національний університет «Одеська юридична академія»
Факультет прокуратури та слідства (кримінальної юстиції)
Кафедра криміналістики, судових експертиз та поліграфології**

**Національний центр судових експертиз при
Міністерстві юстиції Республіки Молдова
Одеський науково-дослідний інститут судових
експертиз Міністерства юстиції України**

МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

«ЕКСПЕРТНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗСЛІДУВАННЯ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ТА НАЦІОНАЛЬНА ПРАКТИКА»

27 листопада 2025 року, місто Одеса

**EXPERT SUPPORT IN THE INVESTIGATION OF
ORGANIZED CRIME:
INTERNATIONAL EXPERIENCE AND NATIONAL
PRACTICE**

**Proceedings of the International Scientific and Practical
Conference**

27 November 2025

*Odesa
2025*

*Рекомендовано до друку рішенням кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології НУ«ОЮА» (протокол № 9 від 24 листопада 2025 року)
Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради ОНДІСЕ (протокол №9 від 1 грудня 2025 року)*

Експертне забезпечення розслідування організованої злочинності: міжнародний досвід та національна практика: збірник матеріалів міжнар. наук.-практ. конф. м. Одеса, 27 листоп. 2025 р. / [орг. комітет: С. Ківалов, М. Аракелян, О. Катаррага, Д. Кішко, Д. Колодін, А. Колодіна, Л. Аркуша та ін.]; Нац. ун-т Одеськ. юрид. акад. кафедра криміналістики, суд. експертиз та поліграф.; Нац. центр суд. експерт. при Міністер. юстиц. Респуб. Молдова; Одеськ. Наук.-дослідн. ін-т суд. експер. Міністер. юстиції України. Одеса: НУ «ОЮА», 2025. 450 с.

У збірнику викладено матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Експертне забезпечення розслідування організованої злочинності: міжнародний досвід та національна практика», в якій взяло участь понад 100 науковців і практиків з України та інших держав Європи. Представлено актуальні дослідження обговорень таких наукових і практичних проблем, як: експертне забезпечення протидії окремим видам організованої злочинності; використання спеціальних знань та експертне забезпечення розслідування організованої злочинності в умовах збройного конфлікту; міжнародна співпраця у сфері експертного забезпечення протидії організований злочинності: досвід та практика; інформаційне забезпечення правоохоронних органів у боротьбі з організованою злочинною діяльністю; інноваційні технології та сучасні методи розслідування у протидії організованій злочинності; кримінально-правові, кримінально-процесуальні та кримінологічні проблеми забезпечення протидії організованій злочинності.

Висловлюємо вдячність усім авторам за активну участь, якісний науковий матеріал та високий рівень академічної доброчесності.

Матеріали викладені в авторській редакції.

Відповідальність за зміст, наукову новизну, коректність цитування та достовірність фактичного матеріалу несуть автори.

© НУ «Одеська юридична академія», 2025
© Автори статей, 2025

*Recommended for publication by the decision of the Department of Criminalistics, Forensic Examinations and Polygraphology NU «OLA» (Pr. 9, November 24, 2025)
Recommended for publication by the decision of the Academic Council of ONDISE (Pr. 9, December 1, 2025)*

Expert Support in the Investigation of Organized Crime: International Experience and National Practice: Proceedings of the International Scientific and Practical Conference (Odesa, 27 November 2025) / [Organizing Committee: S. Kivalov, M. Arakelyan, O. Cataraga, D. Kishko, D. Kolodin, A. Kolodina, L. Arkusha et al.]; National University «Odesa Law Academy», Department of Criminalistics, Forensic Examinations and Polygraphology; National Centre of Judicial Expertise of the Ministry of Justice of the Republic of Moldova; Odesa Scientific Research Institute of Forensic Examinations of the Ministry of Justice of Ukraine. Odesa:NU«OLA», 2025. 450 p.

The Proceedings contain papers presented at the International Scientific and Practical Conference «Expert Support in the Investigation of Organized Crime: International Experience and National Practice», which brought together over 100 scholars and practitioners from Ukraine and other European countries. The materials address urgent scientific and practical issues, such as expert support for combating specific types of organized crime; the use of specialized knowledge and expert support for investigating organized crime during armed conflict; international cooperation in forensic support for combating organized crime; information support for law enforcement in countering organized criminal activity; innovative technologies and modern investigative methods; and criminal law, criminal procedure, and criminological issues in ensuring effective counteraction to organized crime.

We express our sincere gratitude to all authors for their active participation, high-quality academic contributions, and strong adherence to academic integrity.

The materials are published in the authors' original versions.

Authors bear responsibility for the content, scientific novelty, accuracy of citations, and reliability of factual information.

© National University «Odesa Law Academy», 2025
© Authors of articles, 2025

Олександр ЧЕРНОВ

КРИМІНАЛІСТИЧНИЙ АНАЛІЗ МЕХАНІЗМІВ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ (ВІДМИВАННЯ)
НЕЗАКОННО ОДЕРЖАНИХ КОШТІВ ОРГАНІЗОВАНИМИ ГРУПАМИ І ЗЛОЧИННИМИ
ОРГАНІЗАЦІЯМИ ТА ОЦІНКА МОЖЛИВОСТЕЙ СУДОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ
ЩОДО ЇХ ВИКРИТТЯ.....307

Секція 5

**ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА СУЧАСНІ МЕТОДИ
РОЗСЛІДУВАННЯ У ПРОТИДІЇ ОРГАНІЗОВАНИЙ
ЗЛОЧИННОСТІ.....312**

Борис БАБІН

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ТА СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА: ВИКЛИКИ ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ Й
СТАНДАРТИ РАДИ ЄВРОПИ.....312

Андрій БАТІГ

ПЕРЕДУМОВИ ТА ПІДГОТОВКА ДО ІНТЕГРАЦІЇ АІ В СУДОВУ ЗАЛІЗНИЧНО-
ТРАНСПОРТНУ ЕКСПЕРТИЗУ.....316

Юлія ГРЕСЬ

БІОМЕТРИЧНА ТЕХНОЛОГІЯ ІДЕНТИФІКАЦІЇ ОСОБИ ЯК ДІЄВИЙ ІНСТРУМЕНТ
ПОПЕРЕДЖЕННЯ ТА РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ.....319

Вікторія ГРИНЕВИЧ

ПОЛІГРАФ ЯК ІНСТРУМЕНТ ОЦІНКИ ДОБРОЧЕСНОСТІ У ПРАВООХОРОННИХ
ОРГАНАХ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ БОРОТЬБИ З ОРГАНІЗОВАНОЮ
ЗЛОЧИННІСТЮ.....325

Денис КОЛОДІН, Анна КОЛОДІНА

ВИДИ ТА НАПРЯМИ ІДЕНТИФІКАЦІЙНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ
ШАХРАЙСТВ, ВЧИНЕНИХ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ
ЗАСОБІВ.....330

Каріна ЛУКАЩУК

ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В СУДОВО-ЕКСПЕРТНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ:
ВИКЛИКИ ДЛЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ.....336

Ірина ПИШНЕНКО

КРИМІНАЛІСТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ПОСТКРИМІНАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ ЯК
ІНСТРУМЕНТ РОЗКРИТТЯ ЗЛОЧИНІВ НАСИЛЬНИЦЬКОЇ СПРЯМОВАНOSTІ.....340

Дмитро ХАМУЛА

АТРИБУЦІЯ МОДЕЛЕЙ КАХЕЛЬНИХ ПЕЧЕЙ ТОВАРИСТВА М.С. КУЗНЄЦОВА:
ПОРІВНЯЛЬНИЙ ТА ІКОНОГРАФІЧНИЙ АНАЛІЗ ІЗ ПРОДУКЦІЄЮ «АРАБІА»,
«РЬОСТРАНД» ТА ФАБРИКИ ВІЛЬГЕЛЬМА АНДСТЕНА.....344

Віктор ШЕВЧУК

ІННОВАЦІЙНІ КРИМІНАЛІСТИЧНІ ЗАСОБИ ПРОТИДІЇ ОРГАНІЗОВАНИЙ ЗЛОЧИННИЙ
ДІЯЛЬНОСТІ У СУЧАСНИХ УМОВАХ ВОЄННИХ ЗАГРОЗ.....349

Секція 5
ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА СУЧАСНІ МЕТОДИ РОЗСЛІДУВАННЯ
У ПРОТИДІЇ ОРГАНІЗОВАНИХ ЗЛОЧИННОСТІ

Бабін Борис

*доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри міжнародного та європейського права
Державного університету «Київський авіаційний інститут»,
м. Київ, Україна*

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9317-3845>

електронна адреса: babinb@ukr.net

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ТА СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА: ВИКЛИКИ
ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ Й СТАНДАРТИ РАДИ ЄВРОПИ

У тезах окреслені особливості наднаціонального регулювання у сфері судової експертизи та штучного інтелекту. Проаналізовано релевантні акти Ради Європи та сформульовано рекомендації стосовно їх застосування в Україні.

Ключові слова: міжнародне право, судова експертиза, штучний інтелект.

Babin Borys

*Doctor of Law, Professor,
Professor of the Department of International and European Law,
State University «Kyiv Aviation Institute», Kyiv, Ukraine*

ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND FORENSIC EXPERTISE:
CHALLENGES OF LAW ENFORCEMENT AND COUNCIL OF EUROPE'S
STANDARDS

The abstract outlines the features of supranational regulation in the field of forensic expertise and artificial intelligence. Relevant acts of the Council of Europe are analyzed and recommendations are formulated regarding their application in Ukraine.

Key words: international law, forensic expertise, artificial intelligence.

Сучасна правова доктрина сприймає правозастосування у сфері цифровізації судової експертизи, зокрема стосовно штучного інтелекту (ШІ), як процес адаптації та впровадження сучасних цифрових технологій у діяльність судових експертів із дотриманням правових норм, стандартів і процедур. При цьому у зазначеному процесі мова може йти як про, власне, технологічні інновації, так і про відповідну нормативно-правову базу, яка регулює їх використання [6, с. 17].

Водночас цифровізація судової експертизи, яка охоплює оцифрування експертних матеріалів, впровадження єдиних цифрових платформ для експертного документообігу, використання цифрових слідів у криміналістиці, автоматизований аналіз даних та забезпечення електронної взаємодії між експертами, судами та правоохоронними органами [6, с. 18], потребує на відповідну нормативно-правову базу, яка має очевидні лакуни саме у сфері ІІІ.

У цьому вимірі особливу роль набувають міжнародні правові стандарти, серед яких варто вказати на Конвенцію про кіберзлочинність 2001 року та на Рамкову Конвенцію зі ІІІ, прав людини, демократії та верховенства права 2024 року [3], а також на Етичну хартію по використанню ІІІ у судовій системі та її середовищі, прийняту Європейською комісією з ефективності правосуддя Ради Європи у 2018 році [6, с. 18]. Водночас Рамкова Конвенція 2024 року не тільки ще не набрала чинності, але й не отримала жодної ратифікації узагалі.

Більше того, сам підхід цієї Рамкової Конвенції до питань ІІІ свідчить про перехідний та програмний характер цього документу: цей договір не містить широкого глосарію, надаючи визначення лише системам ІІІ, та концентрується насамперед на загальних принципах застосування ІІІ. Розробники цього документу прямо констатували, що вони уникають розгорнутого опису чи регулювання власне технічних, цифрових та кібернетичних аспектів ІІІ та концентруються на його вимірі у площині прав людини, для уникнення швидкої втрати актуальності нормами Рамкової Конвенції [4], які, очевидно, будуть доповнюватися та змінюватися завідомо повільніше, ніж проходитиме подальший технічний прогрес у сфері ІІІ.

При цьому сталий міжнародний механізм, який вживається для договорів, що стосуються питань техніки та забезпечує швидку модернізацію таких угод, резолюціями конвенційного органу за принципом мовчазної згоди сторін, автори Рамкової Конвенції щодо перспектив еволюції систем ІІІ та самого ІІІ як феномену не застосували. Більш того, вони уповноважили вирішувати спірні питання щодо застосування цієї конвенції Сторони її Конференції, залишивши поза дужками роль інших сталих механізмів Ради Європи, таких як Європейський Суд з прав людини.

Можливо, цьому сприяла стала позиція Суду щодо контролю за застосуванням Конвенції про захист прав і гідності людини щодо застосування біології та медицини 1997 р. [1], де Суд у цілій низці власних рішень останніх двох десятиріч фактично відмовився від встановленій у цьому договорі ролі конвенційного органу та застосовує цю угоду виключно як джерело права. Та очевидно, що застосовувати Рамкову Конвенцію Суд стосовно впливу ІІІ на конвенційні права людини буде вже після набуття нею чинності.

Втім, для визначення ролі ІІІ у сфері судової експертизи наявна позиція Суду матиме значення, як стосовно застосування ним вказаної Ов'єдської конвенції 1997 р., так й у вимірі Конвенції Ради Європи про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних 1981 р., оновленої у 2018 р.

[2]. Прикладом цього є добре досліджені на доктринальному рівні справи «Узун проти Німеччини» 2010 р., «Барбулеску проти Румунії» 2017 р., «Бенедік проти Словенії» 2018 р., «Кірдьок та інші проти Туреччини» 2019 р. тощо [6, с. 19].

Також важливе значення для питання застосування штучного інтелекту у сфері судової експертизи має резолюція Парламентської Асамблеї Ради Європи (ПАРЄ) 2342 (2020) «Правосуддя за алгоритмом – роль ШІ в поліцейській діяльності та системах кримінального правосуддя» [5].

У цьому документі ПАРЄ уперше системно констатує, що «по всьому світу розроблено велику кількість застосувань ШІ для використання поліцією та системами кримінального правосуддя», до яких, відповідно до резолюції, «належать розпізнавання обличь, прогнозна поліцейська діяльність, ідентифікація потенційних жертв злочинів, оцінка ризиків під час прийняття рішень про взяття під варту, винесення вироку та умовно-дострокове звільнення, а також виявлення «нерозглянутих справ», які тепер можна було б вирішити за допомогою сучасних криміналістичних технологій» [5].

Резолюція ПАРЄ 2342 (2020), серед іншого, закликала держави-члени до реалізації системних кроків в контексті систем поліції та кримінального правосуддя, а саме: вести реєстр усіх застосувань ШІ, що використовуються в державному секторі; забезпечити наявність достатньої правової бази для кожного застосування ШІ та для обробки відповідних даних; забезпечити, щоб усі державні органи, що впроваджують застосування ШІ, мали внутрішніх експертів, здатних оцінювати та консультувати питання щодо впровадження, експлуатації та впливу таких систем [5].

Додатково Резолюція ПАРЄ 2342 (2020) приписує державам Ради Європи проводити змістовні консультації з громадськістю; забезпечити, щоб кожне нове застосування ШІ було обґрунтованим, його мета була визначена, а його ефективність підтверджена перед введенням в експлуатацію, враховуючи конкретний операційний контекст; впроваджувати лише ті програми ШІ, які можна ретельно перевірити та протестувати з місця експлуатації; ретельно розглядати можливі наслідки додавання елементів на основі ШІ до існуючих технологій; створити ефективні, незалежні механізми етичного нагляду щодо ШІ; забезпечити, щоб впровадження, експлуатація та використання програм ШІ могли бути предметом ефективного судового перегляду [5].

Таким чином системна та послідовна імплементація Україною європейських стандартів у сфері ШІ стосовно судової експертизи наразі має ґрунтуватися на вимогах правових актів Ради Європи, наявної практики Європейського суду з прав людини, на застосуванні *mutandis mutandis* договорів Ради Європи, що набули чинності до виникнення систем ШІ, та з урахуванням профільних резолюцій ПАРЄ, беручи до уваги програмний наразі характер Рамкової Конвенції 2024 р.

Перелік використаних джерел:

1. Convention for the Protection of Human Rights and Dignity of the Human Being with regard to the Application of Biology and Medicine: Convention on Human Rights and Biomedicine. 1997. *Council of Europe*. URL: <https://rm.coe.int/168007cf98>
2. Convention for the Protection of Individuals with Regard to the Processing of Personal Data, amended. Convention 108+. 2018. *Council of Europe*. URL: https://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2014_2019/plmrep/COMMITTEES/LIBE/DV/2018/09-10/Convention_108_EN.pdf
3. Framework Convention on Artificial Intelligence and Human Rights, Democracy and the Rule of Law. 2024. *Council of Europe*. URL: <https://rm.coe.int/1680afae3c>
4. Explanatory Report to the Council of Europe Framework Convention on Artificial Intelligence and Human Rights, Democracy and the Rule of Law. 2024. *Council of Europe*. URL: <https://rm.coe.int/1680afae67>
5. Justice by Algorithm – the Role of Artificial Intelligence in Policing and Criminal Justice Systems. PACE Resolution 2342 (2020). 2020. *Council of Europe*. URL: [http://www.europeanrights.eu/public/atti/Resolution_2342_\(2020\)_ENG.pdf](http://www.europeanrights.eu/public/atti/Resolution_2342_(2020)_ENG.pdf)
6. Бабін Б., Варлахов В., Крайнов І. Деякі аспекти правозастосування у сфері цифровізації експертного забезпечення правосуддя в Україні. *Цифрова ера розвитку судової експертизи: інноваційні технології та штучний інтелект: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції* (м. Одеса, 29 серпня 2025 р.). Одеса: Юридика, 2025. С. 17-20.